

Dánia

I. DÁNIA TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk



Hivatalos megnevezés	Dán Királyság
Államforma	alkotmányos monarchia
Főváros	Koppenhága
Terület	43 094 km ²
Népesség	5 500 510
Nemzetiségi megoszlás	dán (96,5%), német (1,7%), török (0,5%), svéd (0,4%), egyéb (0,9%)
Vallási megoszlás	evangélikus lutheránus 95%, keresztény vallású (más protestáns és római katolikus együtt) 3%, iszlám 2%
Hivatalos nyelv	dán, feröer-i, grönlandi (az inuit nyelv egyik dialektusa), német (nemzeti kisebbség által lakott területen)
Klíma	északi mérsékelt, óceáni éghajlati hatásokkal
Államfő	II. Margit királynő
Miniszterelnök	Lars Løkke Rasmussen
Hivatalos pénznem	dán korona (DKK)
Jelentősebb városok	Koppenhága, Århus, Aalborg, Esbjerg, Odense

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Dánia főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	227,0	233,0	222,9
GDP változás (reál)	%	1,7	-0,9	-5,1
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	30 200	30 100	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	1,7	3,6	1,1
Munkanélküliségi ráta	%	3,8	3,3	6,0
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	4,8	3,4	-2,7
Államadósság (év végi)	GDP %-a	27,4	34,2	41,6
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	1,5	2,2	4,0
Árfolyam (éves átlag)	DKK/EUR	7,451	7,456	7,446

Forrás: Eurostat

Dánia fejlett mezőgazdasággal és magas versenyképességű KKV és nagyvállalati szektorral rendelkezik. A skandináv jóléti modellből kiindulva tartják fent a szociális, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat, amelyek finanszírozásában az állam vállal oroszlánrészt. A rendszer fenntarthatóságát az EU összehasonlításban is magas jövedelemadó szint biztosítja évtizedek óta. Dánia gazdasága nagyban függ a külkereskedelemtől, nettó energia- és élelmiszerexportőr.

A dán GDP 64,7%-át a szolgáltatási szektor, 30,7%-át az ipar, 4,6%-át a mezőgazdaság állítja elő. A mintegy 2,9 millió aktív foglalkoztatott mintegy 77,3%-a a szolgáltatási szektorban, 20%-a az iparban és 2,5%-a a mezőgazdaságban van alkalmazásban. A legjelentősebb dán iparágak: acélipar és gépgyártás, élelmiszerfeldolgozóipar, szállítmányozási gépgyártás, hajógyártás, szélérőmű-gyártás, orvosi műszerek, gyógyszeripar.

A munkanélküliség 2009-ben 6%-ra emelkedett, ami példátlanul magasnak számít Dániában. (Dániában a nők nemzetközi összehasonlításban is aktívabb munkaerőpiaci szerepvállalása nagyban javítja a mutatót. Ennek előfeltételét, a kormányzat a magas színvonalú és mindenki számára elérhető bölcsődei és óvodai ellátással teremtette meg.)

A globális gazdasági válság Dániát a gazdasági konjunktúra leszálló ágában érte. Az utóbbi években a munkabérek jelentősen emelkedtek, a termelékenység romlott és a dán fizető eszköz, a korona is gyengült. A válságra a dán kormány az elsők között reagált bankmentő csomaggal és válságkezelő intézkedésekkel. (Pl. könnyebb hozzáférés a kkv-k fejlesztésére és további 500 M korona kockázati tőke biztosítása a Növekedési Alapokban.) A kormány megnyitja a lehetőséget a nagy nyugdíjpénztárak előtt is, hogy vagyonuk több mint 10%-át tartsák kockázati tőkében, vagy más üzleti befektetési formákban. Tovább folytatódnak a bürokráciacsökkentő lépések, amelynek keretein belül az önkormányzati feladatok 6,5%-át szervezik ki.

A dán válságkezelő program célul tűzte ki, hogy a GDP arányos költségvetési hiány 3% alá csökkenjen 2015-re. Az állami kiadások 2008. óta emelkedtek, a bevételek pedig - a 2010-es „tavaszi” adóreform miatt is - csökkentek. Ahhoz, hogy 2015-re

elérjék a kitűzött célt, a GDP 1,8%-ának megfelelő, kb. 31 Mrd dán koronás kiigazításra van szükség.

A válságból történő kilábalás fontos feltétele a termelékenység növelése. Az OECD szerint Dánia termelékenységi mutatói az elmúlt tíz évben nagymértékben romlottak, a dán munkavállalók éves szinten továbbra is kevesebb munkaórát teljesítenek, mint a legtöbb más OECD országban. A kormányzat további intézkedéseket kíván hozni a magasabb foglalkoztatás érdekében, akár a munkanélküliekre és az előnyugdíjasokra fordított támogatások csökkentése árán is.

Kormányzati prioritás Dánia előnyének növelése a környezetipari, „zöld” technológiák és termékek kutatása, gyártása terén. A növekedés alapja a kutatás-fejlesztés, a siker kulcsa pedig az eredmények minél gyorsabb „piacra dobása”. Új piacokat kell találni a dán termékeknek és minél több külföldi befektetőt kell vonzani az országba.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Dánia külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	2 439	268	-496	4 785
Export	M EUR	72 258	73 415	77 926	65 425
Import	M EUR	69 819	73 147	78 422	60 640
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	5 627	5 775	6 846	2 913
Export	M EUR	41 588	45 123	49 391	39 569
Import	M EUR	35 961	39 348	42 545	36 656

Forrás: Eurostat

Dánia viszonylag kis belső piaccal rendelkező ország, hagyományosan export orientált. Az ország külkereskedelmi mérlegének egyenlege - alapvetően a nettó kőolaj-exportóri pozíciónak köszönhetően - hagyományosan pozitív.

A dán kivitel változatlanul 70%-a irányult az Európai Unió tagországaiba 2009-ben. Legfontosabb piacai a teljes dán export százalékában: Németország 17,8%, Svédország 14,5%, Nagy-Britannia 8,1%, Norvégia 5,7%, USA 5,4%, Hollandia 4,8%, Franciaország 4,7%. A 2008-ban új fókuszként megjelent BRIC (Brazília, Oroszország, Kína és India) országok egyre nagyobb számú dán vállalat számára jelentenek üzletfejlesztési lehetőséget.

A dán kivitel 27%-át a gépek és szállítóeszközök, 15-15%-át a feldolgozott termékek és az élelmiszeripari termékek adják, 11-11%-a származik a feldolgozott áruk és az energiahordozók exportjából. Emellett az ország jelentős szolgáltatás exportot is lebonyolít, elsősorban a világ legnagyobb tengeri konténerfuvarozó vállalata révén (A.P. Moeller-Maersk).

2009-ben a dán behozatal mintegy 60%-a származott az Európai Unió tagországaiból. A legfontosabb szállítók a teljes dán import százalékában: Németország 21,1%, Svédország 13,9%, Hollandia 6,7%, Norvégia 6,3%, Kína 5,7%, Egyesült Királyság 5%.

A dán behozatal 40%-át a gépek és szállítóeszközök, 18, ill. 15%-át félkész termékek és feldolgozott termékek, 12%-át vegyi anyagok és 13%-át élelmiszeripari termékek jelentik.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Dánia közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	Mrd EUR	8,6	7,5	3,4
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	Mrd EUR	92,2	93,1	n.a
Tőkekifektetés más országba	Mrd EUR	15,0	18,7	5,1
Tőkekifektetés állománya	Mrd EUR	107,2	122,0	n.a.

Forrás: Dán Nemzeti Bank, UNCTAD

A Dániába áramló tőke a GDP mintegy 40-43%-át teszi ki. A tőkeimport 75%-a az EU-ból származik, elsősorban Svédországból (26%), további jelentős befektető országok: Hollandia (12%), Luxemburg (9%), Nagy-Britannia (9%), Németország (8%). Az EU-n kívüli területről az USA 10%-ot, Norvégia 8%-os részarányt képvisel.

A tőkeimport ágazati irányát tekintve a széleskörűen vett üzleti szolgáltatások (32%) dominanciáján túl kiegyensúlyozott. A gépgyártás, pénzügyi tevékenységek, szállodaipar aránya 12-16% közötti.

A Dániából külföldre áramló tőke megközelítőleg az éves GDP 52-54%-a között mozog. A tőkeexport 60-62%-a irányul az EU tagországaiba, főként Svédországba (19%), emellett Franciaország, Nagy-Britannia, Németország, Hollandia aránya 6-9%. Az EU-n kívüli országok közül az USA a dán működő-tőke kiemelt célállomása (7-8%) és Norvégia (6%).

A dán tőkeexport is elsősorban a széleskörűen vett üzleti szolgáltatások (29%), valamint a gépgyártás (31%) területére irányul. A szállodaipar és a telekommunikáció aránya 8-12%.

II. MAGYARORSZÁG ÉS DÁNIA BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-dán külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	530,4	446,6	513,8	384,4	16,6	58,2
Élelmiszer, ital, dohány	24,3	18,5	31,0	25,8	-6,7	-7,3
Nyersanyagok	6,3	4,4	12,5	11,7	-6,2	-7,2
Energiahordozók	2,5	0,6	0,1	0,0	2,4	0,6
Feldolgozott termékek	113,2	95,7	233,4	171,1	-120,2	-75,4
Gépek, gépi berendezések	384,1	327,4	236,8	179,8	147,3	147,5

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	84,2	75,6	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	76,1	83,0	4,1	6,6
Nyersanyagok	70,4	93,5	1,0	3,0
Energiahordozók	25,3	47,8	0,1	0,0
Feldolgozott termékek	84,5	73,3	21,4	44,1
Gépek, gépi berendezések	85,2	76,0	73,3	46,3

Forrás: KSH

Magyarország Dánia behozatalában 0,6%-os, kivitelében 0,5%-os részarányt képvisel. A Dániába irányuló magyar export szempontjából - a hasonló gazdasági adottságú országok köréből – továbbra is a Dánia tengeri szomszédságában fekvő Lengyelország (2,6%), emellett Csehország (1%) és Ausztria (0,9%) volt a legfontosabb versenytársunk.

A nemzetközi gazdasági válság miatt 2009-ben csökkent a magyar-dán kétoldalú kereskedelmi forgalom, az importnak az exporténál nagyobb visszaesése következtében azonban a magyar külkereskedelmi többlet továbbra is megmaradt, sőt emelkedett.

A magyar exportban a gépek, gépi berendezések árucsoport részaránya 2007-től kezdődően fokozatosan, 2009-ben 73,3%-ra emelkedett. Exportunk legnagyobb termékcsoportjai (a teljes export százalékában): mobiltelefonok és mobilhálózati eszközök (18,6%), elektromotorok (9,5%), porszívók (7,4%), személygépkocsi (6,1%), szénszálból készült nem elektromos termékek (5,6%), folyadékszivattyú (5,3%), automatikus adatfeldolgozó és részegységei (4,7%), TV készülék (4,6%). A fontosabb exporttermékek közül nőtt a mobiltelefonok (+14,8%), porszívók (+208,2%) és TV készülékek (+338,4%) kivitele, ugyanakkor csaknem harmadára esett vissza a személygépkocsi exportunk, de csökkent az elektromotorok (-14,1%) és automatikus adatfeldolgozók (-28,3%) kivitele is.

Az importban is növekedett a gépek, gépi berendezések aránya (46,3%-ra), mérséklődött ugyanakkor a feldolgozott termékeké hányada (44,1%-ra). Legnagyobb importtermékeink: gumi- vagy műanyag-feldolgozó gépek (12,3%), folyadékszivattyú (11,3%), gyógyszerek (5,5%), öntapadó műanyag lap, lemez (4,7%), kapcsolótáblák (4,2%), elektromotor alkatrészek (2,7%), építkezési műanyagárak (2,2%).

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Dánia közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	10,1	24,2	68,9
Dánia közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	263,0	390,1	384,4
Magyarország tőkebefektetése Dániába	0,2	0,2	0,2
Magyarország tőkebefektetése-állománya Dániába	-	3,3	3,5

Forrás: MNB

A dán működő-tőke befektetések célországai között a közép-kelet-európai országok csak másodsorban számítanak Magyarországot versenytársának. A régió egyre növekvő alternatívája Kína, s egyre több vállalat igyekszik jelen lenni az ázsiai országban. Ugyanakkor az utóbbi időszak nehézségei jó néhány, a termelését korábban Kínába helyező vállalatot gondolkottattak el, hogy ugyan magasabb termelési költségekkel, de közelebbi, alacsonyabb szállítási és így kisebb raktározási, finanszírozási igényű helyszíneket vizsgáljon meg gyártásának megszervezésére.

A Dán Iparszövetség adatai szerint, a dán vállalatok befektetés, valamint termelés-kihelyezés szempontjából – a közép-európai térségben – hazánkat és Csehországot preferálják. A dán vállalatok magyar, osztrák, cseh és szlovák piaci tevékenységének összehasonlítása alapján a legnagyobb, és a magasabb technikai színvonalat képviselő dán termelő és szolgáltató vállalatok szinte kizárólag hazánkban ruháztak be.

A magyar tőkevitel számára Dánia alapvetően nem célország, tekintettel a magas működési költségekre.

A legjelentősebb dán befektetők:

Vállalat megnevezése	Profil
TDC	Távközlési szolgáltatás
Ib Andersen	Acéldarabolás
ISS	Takarító, őrző-védő szolgáltatás
COWI	Tanácsadás
Coloplast	Egészségügyi termékek gyártása
Grundfos	Gépgyártás
Rockwool International	Szigetelőanyag gyártás
JYSK	Áruház lánc
Nilfisk-Advance	Gépgyártás
Lego	Játékgyártás
A. P. Moeller-Maersk	Szállítmányozás, fuvarozás
Brdr. Hartman	Csomagolóanyag gyártás
Velux (VKR)	Ablakgyártás
H. Lundbeck	Gyógyszergyártás